

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 556 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Szlovákia

**Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti
jelentés**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Szlovákia

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

1. BEVEZETÉS

2020. március 20-án a Bizottság közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meg hozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

A szlovák hatóságok által 2020. április 14-én bejelentett és azt követően az Eurostat által megerősített adatok¹ azt mutatják, hogy a szlovák költségvetési hiány 2019-ben a GDP 1,3 %-a volt, miközben a bruttó államadósság a GDP 48 %-át tette ki. A szlovák hatóságok által a Bizottságnak küldött, május 11-i levél szerint Szlovákia 2020-ra a GDP 8,4 %-ának megfelelő hiányt tervez², míg az adósság a tervek szerint a GDP 61,2 %-a lesz.

A 2020-ra tervezett hiányadat *prima facie* azt bizonyítja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

Mindezek alapján a Bizottság ezért elkészítette ezt a jelentést, amely elemzi Szlovákia Szerződésben foglalt hiánykritériumnak való megfelelését. Az adósságkritérium teljesítettnek tekinthető, mivel a 2019. évi adósságráta nem éri el a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaértéket. Megvizsgálja az érdemleges tényezőket, és megfelelően figyelembe veszi a Covid19-járványhoz kapcsolódó számottevő gazdasági sokkhatást.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

² A stabilitási programot hivatalosan május 18-én nyújtották be.

1. táblázat Költségvetési hiány és államadósság (a GDP %-ában)

		2016	2017	2018	2019	2020 BIZ	2021 BIZ
Hiánykritérium	Államháztartási egyenleg	-2,5	-1,0	-1,0	-1,3	-8,5	-4,2
Adósságkritérium	Bruttó államadósság	52,0	51,3	49,4	48,0	59,5	59,9

Forrás: Eurostat, a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése

2. HIÁNYKRITÉRIUM

A szlovák hatóságok által a Bizottságnak küldött, május 11-i levél szerint Szlovákia költségvetési hiánya 2020-ban várhatóan eléri a GDP 8,4 %-át, azaz meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A hiány növekedése a GDP 2,5 %-át kitevő tervezett gazdaságösztönző csomagot és a gazdasági visszaesés hatásait tükrözi.

A Szerződésben meghatározott referenciaérték 2020-ra tervezett túllépése kivételes, mivel súlyos gazdasági visszaesés eredménye. A Covid19-világjárvány hatását figyelembe véve a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése a 2020. évi reál-GDP 6,7 %-os csökkenését vetíti előre.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a költségvetési hiány 2021-ben a GDP 3 %-a felett marad, így a Szerződésben meghatározott referenciaérték túllépése nem átmeneti.

Összegezve, a 2020-ra tervezett hiány meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében véve kivételesnek minősül, de nem átmeneti. Így az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződés és az 1467/97/EK rendelet értelmében a hiánykritérium *prima facie* nem teljesül.

3. ÉRDEMLEGES TÉNYEZŐK

A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét említett kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

Ezeket a tényezőket tovább pontosítja az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely arról is rendelkezik, hogy kellő figyelmet kell fordítani „minden olyan egyéb tényezőre, amely az érintett tagállam véleménye szerint érdemleges a hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelés átfogó értékelése szempontjából, és amelyet az adott tagállam a Tanács és a Bizottság elé terjesztett”.

A jelenlegi helyzetben a 2020 tekintetében figyelembe veendő további kulcsfontosságú tényező a Covid19-világjárvány gazdasági hatása, amely igen jelentős mértékben befolyásolja a költségvetési helyzetet, és rendkívül bizonytalan kilátásokat eredményez. A világjárvány miatt sor kerül az általános mentesítési rendelkezés alkalmazására is.

3.1. A Covid19-világjárvány

A Covid19-világjárvány súlyos gazdasági sokkhoz vezetett, amelynek számottevő negatív hatása van az Európai Unió egészében. A GDP-növekedésre jelentett következmények a járvány időtartamától és a nemzeti hatóságok által, valamint európai és világszinten a járvány terjedésének lassítása, a termelőkapacitások védelme és az aggregált kereslet támogatása érdekében hozott intézkedések időtartamától függnak majd. A tagállamok olyan költségvetési intézkedéseket fogadtak el, illetve jelenleg is dolgoznak olyan költségvetési intézkedések elfogadásán, amelyek célja az, hogy növeljék az egészségügyi rendszerek kapacitását, és segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett egyéneknek és ágazatoknak. Jelentős likviditástámogatási intézkedések és egyéb garanciák elfogadására is sor került. Részletesebb információk függvényében az illetékes statisztikai hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az említett intézkedések azonnali hatással vannak-e az államháztartási egyenlegre, vagy sem. Az említett intézkedések a gazdasági tevékenység visszaesésével együtt a költségvetési hiány és az államadósság jelentős mértékű megnövekedéséhez fognak vezetni.

3.2. A középtávú gazdasági helyzet

A gazdasági növekedés 2019-ben elérte a 2,3 %-ot, főként a belföldi kereslet erőteljes növekedésének köszönhetően. A Covid19-világjárvány miatt azonban a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése 2020-ra a GDP 6,7 %-os csökkenését vetíti előre, tükrözve a gazdasági tevékenységnek a korlátozó intézkedések és a külső kereslet példátlan visszaesése által okozott zavarát. Az előrejelzések szerint a munkanélküliség növekedése, a bérnövekedés erőteljes visszaesése és a gyenge fogyasztói bizalom miatt a magánfogyasztás súlyos károkat szenved. A beruházások 2020-ban szintén jelentősen csökkenni fognak, mivel a bizonytalanság mértéke és az alacsonyabb kereslettel kapcsolatos várakozások valószínűleg hatással lesznek a vállalkozások beruházási terveire. A kibocsátás 2020 első felében várhatóan jelentősen csökken, majd a harmadik negyedévtől kezdődően fokozatosan helyreáll. Ez enyhítő tényező annak értékelése során, hogy Szlovákia 2020-ban megfelel-e a hiánykritériumnak. Emellett a középtávú gazdasági kilátásokat rendkívüli bizonytalanság jellemzi a világjárvány időtartamát és gazdasági hatását illetően.

3.3. A középtávú költségvetési helyzet

A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Szlovákiának biztosítania kellett, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedése 2019-ben ne haladja meg a 4,6 %-ot (a kiadási referenciaértéket), ami a GDP 0,3 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felelt meg³. Az átfogó értékelés arra utal, hogy 2019-ben Szlovákia jelentős mértékben eltért a középtávú költségvetési célhoz vezető javasolt kiigazítási pályától. Hasonló következtetés adódik a 2018–2019 közötti időszakot együttesen vizsgálva.

2019 folyamán Szlovákia számos olyan intézkedést fogadott el, amelyek tovább veszélyeztették a költségvetési helyzetet (különösen a nyugdíjak terén).

A szlovák hatóságok által a Bizottságnak május 11-én küldött levél tájékoztatást nyújt a világjárvány megfékezésére és a gazdaság támogatására irányuló jelentős új kiadási intézkedésekről. A kormány által eddig elfogadott költségvetési intézkedések időhorizontja

³ A Tanács ajánlása (2018. július 13.) Szlovákia 2018. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovákia 2018. évi stabilitási programját (HL C 320., 2018.9.10., 107. o.).

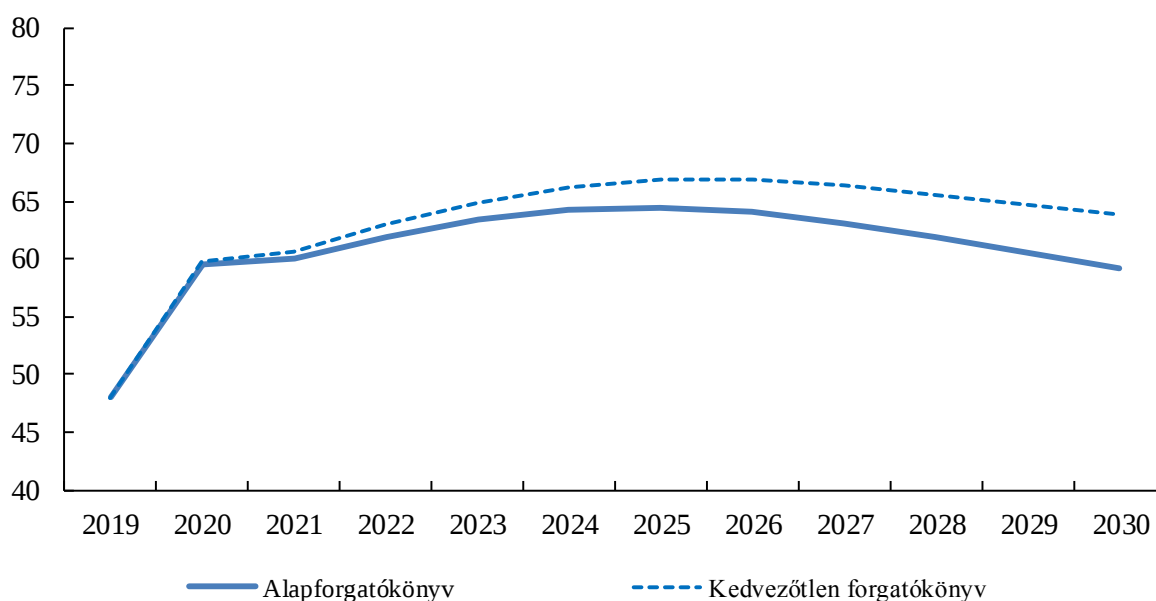
gyakran nincs egyértelműen behatárolva. A szlovák hatóságok által a Bizottságnak május 11-én küldött levél becslése szerint a közvetlen támogatási intézkedések költségvetési hatása 2020-ban a GDP 2,5 %-a lesz. A középtávú költségvetési kilátásokat továbbra is nagy bizonytalanság övezi.

3.4. Az államadósság középtávú alakulása

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság a 2019. évi 48,0 %-ról 2020-ra várhatóan 59,5 %-ra emelkedik.

Az adósságfenntarthatósági elemzés a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésében frissült. Az adósság fenntarthatóságára vonatkozó elemzés szerint összességében a kockázatok ellenére középtávon fenntartható marad az adóssághelyzet, figyelembe véve jelentős enyhítő tényezőket is (többek között az adósságprofilt). Mindenekelőtt megállapítható, hogy noha a Covid19-válság következtében nőtt az államadósság, az alapforgatókönyv szerinti adósságráta középtávon várhatóan fenntartható (csökkenő) pályán lesz⁴.

1. ábra: Államadósság (a GDP %-ában)

Forrás: a Bizottság szolgálatai

⁴ Az alapforgatókönyv a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésén alapul. 2021 után feltételezhető a költségvetési politika fokozatos kiigazítása az uniós gazdasági és költségvetési koordináció és felügyelet keretrendszerével összhangban. A reál-GDP növekedésének előrejelzése az úgynevezett EPC/OGWG T+10 módszer szerint történik. Ebben a keretben a (reál) tényleges GDP-növekedést a potenciális GDP-növekedés határozza meg, és minden további (a költségvetési multiplikátoron keresztül) figyelembe vett költségvetési kiigazítás befolyásolja. Az infláció a feltételezések szerint fokozatosan 2 %-hoz közeledik. A kamatlábakra vonatkozó feltételezéseket a Bizottság szolgálatai a pénzügyi piaci várakozásokkal összhangban határozzák meg. A kedvezőtlen forgatókönyv az alapforgatókönyvhöz képest magasabb kamatlábakat (500 bázisponttal) és alacsonyabb GDP-növekedést (–0,5 százalékponttal) feltételez (az előrejelzés teljes időhorizontján).

3.5. A tagállam által előterjesztett egyéb tényezők

A szlovák hatóságok 2020. május 11-én az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdésével összhangban az érdemleges tényezőket ismertető levelet továbbítottak. Az előző szakaszokban bemutatott elemzés már lényegében tartalmazza a hatóságok által előterjesztett érdemleges tényezőket.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A szlovák hatóságok által a Bizottságnak küldött, május 11-i levél szerint Szlovákia költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint a GDP 8,4 %-a lesz, azaz meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése kivételesnek minősül, de nem átmeneti.

A Szerződéssel és a Stabilitási és Növekedési Paktummal összhangban ez a jelentés az érdemleges tényezőket is megvizsgálta. Összességében, mivel a tervezett hiány jóval meghaladja a GDP 3 %-át, és a túllépés nem átmeneti, továbbá figyelembe véve valamennyi érdemleges tényezőt, az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/1997/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesül.